

07 BIODIVERSITAT



La **biodiversitat** és la varietat de formes de vida que existeixen a la Terra, incloent-hi la diversitat d'espècies, de gens i d'ecosistemes. Representa la riquesa biològica del planeta i les interaccions que fan possible l'equilibri i el funcionament dels sistemes naturals.

Una de les conseqüències del canvi climàtic és la **desincronització estacional**, un fenomen que altera l'equilibri dels hàbitats i els cicles de vida de moltes espècies.

Això fa que algunes s'hagin de desplaçar cap a zones climàticament més favorables, mentre que d'altres acabin desapareixent en no poder adaptar-s'hi prou de pressa.

Aquests efectes, sumats a d'altres també provocats per les activitats humanes,

incrementen el **risc d'extinció**, especialment en el cas d'espècies especialistes i endèmiques, fortament adaptades a condicions ambientals molt concretes (illes, zones de muntanya, esculls de corall...) i, per tant, especialment sensibles a petites variacions climàtiques.

Tant la pèrdua d'espècies, com l'aparició i expansió d'espècies noves per a un territori o invasores, genera **desequilibris ecològics significatius**: afecta la productivitat, la funció i l'estabilitat dels ecosistemes terrestres, marins i fluvials, i obliga a un reajustament constant de les seves dinàmiques internes. Tot plegat comporta una **pèrdua de la resiliència ecològica** que fa més vulnerables els sistemes naturals.

Els principals impactes de la pèrdua de biodiversitat

La pèrdua de biodiversitat i la desaparició d'espècies degraden els processos ecològics que sostenen la vida, els ecosistemes i l'economia.

- ▶ Desestabilització d'ecosistemes i de les cadenes tròfiques
- ▶ Menys resiliència davant del canvi climàtic
- ▶ Pèrdua de serveis ecosistèmics (pol·linització, cicle de l'aigua, fertilitat del sòl...)
- ▶ Expansió d'espècies invasores i plagues
- ▶ Pèrdua de recursos pesquers i marins
- ▶ Riscos per a la salut humana
- ▶ Pèrdua de paisatge i patrimoni natural i cultural
- ▶ Pèrdua de recursos (processos, substàncies i elements) d'origen natura, potencialment rellevants en usos farmacològics i industrials.



La biodiversitat a Catalunya



El **Living Planet Index (LPI)** és un **indicador de l'estat de la biodiversitat** que mesura l'evolució de les poblacions de vertebrats (mamífers, aus, rèptils, amfibis i peixos) al llarg del temps i quines tendències es produeixen. És una mitjana ponderada sobre les espècies que es monitoritzen. A **Catalunya** es va calcular per primer cop, incorporant també invertebrats, en l'informe Estat de la natura 2020 (LPI-Cat).

Davallada mitjana entre 2002 i 2023:

- Poblacions d'animals salvatges: ▼ 28 %
- Biodiversitat en ambients agrícoles i prats: ▼ 40 %
- Biodiversitat en ambients d'aigües continentals (rius, llacs, aiguamolls): ▼ 40 %
- Biodiversitat en boscos i matollars (ambients forestals i arbustius): ▼ 15 %
- Biodiversitat en medi marí i litoral: ▼ 22 %

Sabies que...

Aproximadament, 1 milió d'espècies d'animals i plantes estan actualment en perill d'extinció al món. ▲IPBES

El 40 % de les espècies d'insectes està en declivi, afectant la pol·linització i tota la cadena alimentària. ▲UNEP

El 81 % dels hàbitats protegits de la Unió Europea tenen un estat de conservació dolent o pobre; només el 15 % dels hàbitats presenten un bon estat. Les papallones han patit una davallada de prop del 30 % des de 1990. ▲European Environment Agency

Espanya és el país d'Europa amb més espècies amenaçades (per volum total): un 27 % de vertebrats, un 29 % de plantes i un 35-40 % d'invertebrats estan en risc. No obstant això, cal tenir en compte que aquesta reducció tan gran s'explica, en part, pel fet que Espanya és un dels països d'Europa amb més biodiversitat, i no tant per l'existència de més processos de degradació. ▲IUCN i MITECO

Per a més informació

- International Union for Conservation of Nature
- Observatori del Patrimoni Natural i la Biodiversitat - Estat de la natura a Catalunya 2020 y LPI-Cat
- Patrimoni natural i biodiversitat de Catalunya

Fitxes relacionades

09 10 23

